

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului

Catedra de științe economice



## CURRICULUM

la unitatea de curs

### FINANȚE PUBLICE

Ciclul I, studii superioare de licență

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 041 Științe economice

Codul și denumirea domeniului de formare profesională: 0411 Contabilitate,  
0413 Business și administrare

Codul și denumirea specialității: 0411.1 Contabilitate, 0413.1 Business și administrare

Forma de organizare a învățământului superior: învățământ cu frecvență redusă

**Autori:**

conf. univ., dr. Victoria POSTOLACHE

asist. univ. Iarina CAZAC

BĂLȚI, 2024

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de științe economice

Procesul-verbal nr. 6 din 16.02.2024

Șefa Catedrei de științe economice



conf. univ., dr. Carolina TCACI

Analizat și recomandat la ședința Comisiei metodice a Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului.

Procesul-verbal nr. 5 din 27.03.2024

Președintele Comisiei metodice al Consiliului Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului




conf. univ., dr. Lidia POPOV

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului

Procesul-verbal nr. 7 din 28.03.2024

Decana Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului



 conf. univ., dr. Ina CIOBANU

### Informații de identificare a unității de curs

**Facultatea:** Științe Reale, Economice și ale Mediului

**Catedra:** Științe Economice

**Codul și denumirea domeniului general de studiu:** 041 Științe economice

**Codul și denumirea domeniului de formare profesională la ciclul I:** 0411. Contabilitate, 0413. Business și administrare

**Codul și denumirea specialității:** 0411.1 Contabilitate, 0413.1 Business și administrare

### Administrarea unității de curs

Codul unității de curs	Nr. de credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Curs	Seminar	Laborator	Lucrul individual al studentului		
F.03.O.017 F.03.O.015	4	120	12	6	6	96	Examen	Română

**Anul de studii și semestrul în care se studiază:** Anul II, Semestrul 3

**Forma de organizare a învățământului:** Cu frecvență redusă

**Regimul unității de curs:** Obligatorie

**Categoria formativă:** Fundamentală

### Informații referitoare la cadrele didactice

Victoria POSTOLACHE, doctor în științe economice, conferențiară universitară, absolventă a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, specialitatea „Contabilitate și audit”, doctorat specialitatea „Finanțe” la Academia de Studii Economice din Moldova.

**Domeniul de interes științific:** Activitate bancară, control financiar, finanțe publice și private.

**Biroul:** Catedra de științe economice.

**E-mail:** victoria.postolache@usarb.md.

**Ziua de consultații:** Miercuri, 15:00 – 16:30. Consultațiile se oferă față în față, pe poșta electronică, prin videoconferință (aplicația Google Meet, Zoom etc.).

Ianina CAZAC, asistentă universitară, absolventă a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, specialitatea „Finanțe și contabilitatea firmei”.

**Domeniul de interes științific:** Activitate investițională, finanțe publice și private, piața de capital etc.

**Biroul:** Catedra de științe economice.

**E-mail:** kazak.yanina@mail.ru.

**Ziua de consultații:** Miercuri, 15:00 – 16:30. Consultațiile se oferă față în față, pe poșta electronică, prin videoconferință (aplicația Google Meet, Zoom etc.).

### **Integrarea unității de curs în programul de studii**

Unitatea de curs *Finanțe publice* atrage o atenție sporită asupra fenomenelor ce au loc într-un stat în domeniul finanțelor publice și este destinată studenților atât de la învățământ cu frecvență la zi, cât și învățământ cu frecvență redusă.

Studierea cursului respectiv se bazează pe cunoștințele acumulate de la unitățile de curs *Principiile economiei de piață*, *Teorie economică*, oferind posibilitatea de a utiliza categoriile economico-financiare în viața cotidiană. Scopul unității de curs *Finanțe publice* constă în însușirea de către studenți a celor mai importante și actuale probleme ale finanțelor din domeniul public.

### **Exigențe și competențe prealabile**

Pentru buna însușire a cursului, studentul trebuie să demonstreze:

- cunoașterea principalelor concepte și teorii din domeniul economiei și finanțelor publice și dezvoltarea capacității de înțelegere și utilizare a acestora;
- înțelegerea rolului și importanței aspectelor legate de impozite și buget;
- cunoașterea noțiunilor cheie de la unitățile de curs *Principiile economiei de piață*, *Teorie economică*;
- evidențierea rolului statului în economie;
- dezvoltarea abilităților în vederea elaborării de analize și studii în domeniu.

### **Competențe profesionale și transversale dezvoltate în cadrul unității de curs**

Prin conținutul său și activitățile de învățare a studenților, unitatea de curs *Finanțe publice* contribuie la dezvoltarea următoarelor competențe profesionale și transversale necesare viitorului specialist din domeniul economic:

#### **1. Specialitatea „Contabilitate”**

##### **Competențe profesionale (CP):**

**CP1.** Operarea cu fundamentele științifice ale economiei și ale contabilității, precum și utilizarea acestor noțiuni în comunicarea profesională.

**CP5.** Proiectarea activităților proprii ale specialistului în domeniu, utilizând cunoștințele acumulate în studierea unităților de curs fundamentale și de specialitate.

**CP6.** Prelucrarea datelor/informațiilor, analiza și interpretarea lor.

**Competențe transversale (CT):**

**CT3.** Valorificarea principiului de perfecționare continuă, utilizarea oportunităților de formare continuă, a instrumentelor și a resurselor de învățare pentru dezvoltarea profesională și personală.

**2. Specialitatea „Business și administrare”**

**Competențe profesionale (CP):**

**CP2.** Elaborarea modelelor pentru descrierea fenomenelor și a proceselor practice.

**CP3.** Elaborarea, proiectarea și analiza alternativelor de rezolvare a operațiilor/situațiilor economice.

**CP6.** Prelucrarea datelor/informațiilor, analiza și interpretarea lor.

**Competențe transversale (CT):**

**CT3.** Valorificarea principiului de perfecționare continuă, utilizarea oportunităților de formare continuă, a instrumentelor și a resurselor de învățare pentru dezvoltarea profesională și personală.

**Finalitățile unității de curs**

Rezultatele învățării cursului „Finanțe publice” reprezintă un sistem integrat de *cunoștințe*, care denotă că la finalizarea studierii unității de curs studentul va fi capabil:

- să aplice conceptele, principiile, elementele, metodele și instrumentele de analiză în cazuri practice;
- să cunoască și să analizeze indicatorii specifici de analiză la nivel de finanțe publice;
- să selecteze datele privind finanțele publice folosind diverse baze de date;
- să aplice prevederile politicii monetar-creditare și a celei bugetar-fiscale la nivel de finanțe publice în evaluarea cadrului macrobugetar pe termen mediu;
- să interpreteze datele și informațiile referitoare la problemele specifice finanțelor publice.

**Conținutul unității de curs**

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore		
		Curs	Seminar	Laborator
1.	<b>Tema 1. Conținutul și importanța finanțelor publice</b> 1.1. Definiția și evoluția finanțelor publice 1.2. Obiectul finanțelor publice 1.3. Conceptul despre finanțele publice	1	1	–

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore		
		Curs	Seminar	Laborator
	1.4. Conținutul economic al finanțelor publice 1.5. Funcțiile finanțelor publice 1.6. Metoda de studiu a finanțelor publice 1.7. Raporturile finanțelor publice cu alte științe 1.8. Rolul finanțelor publice și a activității financiare a statului în dezvoltarea economiei de piață			
2.	<b>Tema 2. Mecanismul financiar al statului</b> 2.1. Conceptul și funcționarea mecanismului financiar 2.2. Pârghiile economico-financiare și rolul lor în funcționarea mecanismului financiar 2.3. Sistemul financiar al statului – esența elementelor componente 2.4. Sistemul fondurilor de resurse financiare 2.5. Finanțele și instituțiile ce reglează activitatea sa	1	1	–
3.	<b>Tema 3. Politica financiară a statului</b> 3.1. Conceptul de politică financiară și rolul ei în sistemul de gestiune a finanțelor 3.2. Conținutul politicii financiare și domeniul de manifestare a acesteia 3.3. Principiile și etapele de formare a politicii financiare 3.4. Politica monetar-creditară – element al politicii financiare 3.5. Politica bugetar – fiscală a statului	1	1	–
4.	<b>Tema 4. Procesul bugetar și bugetul de stat</b> 4.1. Noțiunea de proces bugetar 4.2. Caracteristica fazelor procesului bugetar în Republica Moldova 4.3. Definiția, conținutul și funcțiile bugetului de stat 4.4. Rolul bugetului în viața economică a statului 4.5. Principiile bugetare în Republica Moldova 4.6. Sistemul bugetar în Republica Moldova 4.7. Metodologia bugetării pe programe 4.8. Formarea deficitului bugetar și modalitățile de finanțare a acestuia	1	-	1
5.	<b>Tema 5. Veniturile bugetului de stat</b> 5.1. Conținutul economic al veniturilor publice 5.2. Structura resurselor financiare publice 5.3. Tendințe în evoluția resurselor financiare publice 5.4. Politica financiară în domeniul veniturilor publice	1	-	1
6.	<b>Tema 6. Sistemul cheltuielilor publice ale statului</b> 6.1. Conținutul economic al cheltuielilor publice 6.2. Criteriile de clasificare a cheltuielilor publice 6.3. Nivelul, structura și dinamica cheltuielilor publice 6.4. Factorii care influențează asupra creșterii cheltuielilor publice 6.5. Politica financiară în domeniul cheltuielilor publice	1	-	1
7.	<b>Tema 7. Sistemul fiscal al statului</b> 7.1. Conținutul social-economic al impozitelor și taxelor 7.2. Elementele impozitelor 7.3. Rolul și funcțiile impozitelor 7.4. Principiile moderne ale impunerii	1	1	-

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore		
		Curs	Seminar	Laborator
	7.5. Principiile de clasificare ale impozitelor 7.6. Sistemul fiscal al Republicii Moldova			
8.	<b>Tema 8. Coordonatele impozitelor directe și indirecte</b> 8.1. Caracteristica impozitelor directe 8.2. Impozitele reale: esența, evoluția, particularitățile actuale 8.3. Impozitele personale: esența și evoluția lor 8.4. Impozitele indirecte – caracteristica lor 8.5. Tipurile de impozite indirecte: taxe de consumație, monopoli fiscale, taxe vamale 8.6. Evaziunea fiscală și formele sale	1	-	1
9.	<b>Tema 9. Necesitatea și rolul creditului public pentru stat</b> 9.1. Conținutul economic al creditului public 9.2. Rolul și importanța creditului public 9.3. Funcțiile creditului public 9.4. Criteriile de clasificare a creditului public 9.5. Tehnica creditului public 9.6. Operațiuni specifice creditului public 9.7. Gestiunea creditului public	1	1	
10.	<b>Tema 10. Asigurarea și rolul ei în sistemul financiar al țării</b> 10.1. Apariția și dezvoltarea relațiilor de asigurare 10.2. Definiția și elementele asigurărilor 10.3. Trăsăturile și funcțiile asigurării. 10.4. Criteriile de clasificare a asigurărilor 10.5. Influența asigurărilor asupra activității economice	1	-	1
11.	<b>Tema 11. Asigurarea socială și sursele ei</b> 11.1. Necesitatea și conținutul economic al asigurărilor sociale 11.2. Organizarea sistemului securității sociale în țările cu economie de piață 11.3. Principiile și rolul asigurărilor sociale 11.4. Sursele de formare a fondurilor asigurărilor sociale de stat 11.5. Sistemul de asigurare socială în Republica Moldova și principiile de formare 11.6. Asigurarea medicală a populației și baza legislativă a ei	-	1	-
12.	<b>Tema 12. Datoria publică – concept, forme, indicatori de evaluare și metode de reducere</b> 12.1. Datoria publică și indicatorii de evaluare a poverii acesteia 12.2. Noțiuni conceptuale cu privire la datoria externă 12.3. Indicatorii de evaluare a mărimii datoriei externe 12.4. Practica internațională de restructurare a datoriei externe 12.5. Strategii de gestiune a datoriei externe 12.6. Datoria publică în Republica Moldova	1	-	1
13.	<b>Tema 13. Finanțele publice locale</b> 13.1. Aspecte teoretice cu privire la finanțele publice locale 13.2. Principiile procesului de administrare a finanțelor publice locale 13.3. Veniturile și cheltuielile publice locale	1	-	-

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore		
		Curs	Seminar	Laborator
	13.4. Procesul bugetar la nivelul colectivităților locale 13.5. Controlul financiar al administrării finanțelor publice locale			
<b>Total</b>		<b>12</b>	<b>6</b>	<b>6</b>

### Strategii de predare și învățare

În cadrul unității de curs *Finanțe publice* se aplică următoarele strategii de predare și de învățare centrate pe student: instruire diferențiată, instruire adaptivă, tehnici de dezvoltare a gândirii critice, prelegerea bazată pe 3 „C” (claritate, creativitate, concretizare), seminarul cu utilizarea mesei rotunde, seminar cu folosirea metodei analizei situațiilor concrete, metode intuitive de învățare creativă (brainstorming, discuție Panel, problematizarea, metoda cazului).

Pentru asigurarea realizării strategiilor didactice menționate se vor utiliza suportul de curs, cursul de instruire pe platforma de învățare MOODLE, prezentările elaborate în aplicația PowerPoint, consultații individuale.

### Activități de lucru individual al studentului

Activitatea individuală la unitatea de curs *Finanțe publice* este o componentă obligatorie a activității de instruire și include studiul după manualele recomandate și suportul de curs oferit de către titularul cursului. Repartizarea orelor pentru activitățile de lucru individual (total 96 de ore) este prezentată în următorul tabel.

Nr. d/o	Tipul activității	Nr. ore
1.	Studierea surselor bibliografice obligatorii și conspectelor temelor unității de curs, elaborate de cadrul didactic	20
2.	Studierea cadrului legal referitor la finanțele publice	10
3.	Elaborarea unui referat pe o temă selectată din lista de subiecte ale referatelor (L <sub>1</sub> )	15
4.	Realizarea lucrului individual (L <sub>2</sub> )	20
5.	Pregătirea pentru evaluarea finală (examen)	31
<b>Total</b>		<b>96</b>

Sarcinile din compartimentul lucrului individual se pregătesc de către toți studenții pentru lecțiile ce corespund tematicii respectivelor însărcinări. Aprecierea lucrului individual se efectuează prin verificarea sintezelor materialului studiat individual, inițierea discuțiilor de grup cu studenții pe tematica lucrului individual, interogarea studenților, simularea unor situații practice, soluționarea cărora necesită aplicarea legislației în domeniul finanțelor publice, verificarea studiilor de caz individuale ale studenților etc.



Studentul prezintă următoarele sarcini individuale:

1. Referat, la una din temele propuse de cadrul didactic sau de către student ( $L_1$ );
2. Realizarea sarcinilor individuale propuse de cadrul didactic ( $L_2$ ).

Nota/media pentru lucrul individual ( $L_i$ ) se determină în baza formulei:

$$L_i = \frac{L_1 + L_2}{2}$$

La elaborarea referatului studenții urmează să respecte următoarele cerințe:

1. Volumul textului referatului, inclusiv resursele informaționale, urmează să cuprindă: minim 8 pagini, maxim 15 pagini. Cerințe de tehnoredactare: formatul hârtiei A4, parametrii paginii: 3 cm - stânga, 2 cm – sus, 2 cm – jos, 1.5 cm – dreapta, fontul Times New Roman, mărimea caracterelor 12 pt, spațiul dintre rânduri 1.5, numerotarea paginilor în subsol, alinierea la centru.

2. Toate tabelele referatului trebuie să dispună de trimitere în textul lucrării. Figura, schema sau diagrama este numerotată și urmată de titlu care descrie conținutul acesteia, care se indică la mijlocul tabelului, fontul Times New Roman, mărimea 11 pt, fără semn de punctuație la sfârșit, intervalul dintre rânduri în tabel 1.15.

3. Referatul este o lucrare de dimensiuni mici sau medii care include studiul unui fenomen sau proces social, economic, întocmit pe baza unor cercetări bibliografice, a unor studii cazuistice sau experimentale în baza prelucrării unor date statistice.

Un referat va include următoarele compartimente:

- foaia de titlu;
- cuprinsul automat;
- introducerea;
- abordarea temei cercetate, descriindu-se stadiul actual al cercetărilor din domeniul din care face parte tema investigată, dezvoltarea studiului temei analizate;
- concluziile, opiniile personale și direcțiile ulterioare posibile de cercetare referitoare la tema abordată;
- referințe bibliografice;
- anexe.

Referatul va fi analizat din punct de vedere al profesionalismului cu care a fost executat. Cadrul didactic va evalua conținutul referatului și prezentarea acestuia (acuratețe, ortografie, exprimare, formatare).

Referatul urmează a fi prezentat de student în ultima săptămână de studii din cadrul semestrului.

## **Tematica referatelor**

1. Rolul finanțelor publice în sistemele economice contemporane.
2. Reforma finanțelor publice și relansarea economică în Republica Moldova.
3. Evoluția finanțelor publice în țările dezvoltate.
4. Politica monetar – creditară în Republica Moldova pentru anul curent.
5. Politica bugetar – fiscală pentru anul curent în Republica Moldova.
6. Organizarea procesului bugetar în SUA.
7. Organizarea procesului bugetar în Franța și țările Beneluxului.
8. Organizarea procesului bugetar în Japonia.
9. Organizarea procesului bugetar în Marea Britanie și Germania.
10. Elaborarea și aprobarea bugetului pe programe în Republica Moldova.
11. Riscurile bugetar-fiscale explicite și implicite.
12. Deficitul bugetar în Republica Moldova: proporții, tendințe și perspective.
13. Sistemul resurselor financiare publice în Republica Moldova.
14. Cheltuielile publice pentru cultură, artă, religie, sport și acțiuni pentru tineret în Republica Moldova.
15. Particularitățile cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice în Republica Moldova.
16. Cheltuielile publice pentru apărarea ordinii publice și armatei în Republica Moldova.
17. Particularitățile sistemului cheltuielilor publice în Republica Moldova.
18. Modelele dezvoltării privind cheltuielile publice.
19. Reforma fiscală în Republica Moldova.
20. Impozitele și taxele ca instrumente de reglementare în economia de piață.
21. Studiu comparat: sistemul fiscal din Republica Moldova și SUA.
22. Studiu comparat: sistemul fiscal din Republica Moldova și Japonia.
23. Studiu comparat: sistemul fiscal din Republica Moldova și țările Europei Centrale și de Est.
24. Funcționalitatea Serviciului Fiscal de Stat.
25. Armonizarea impozitelor directe în țările Uniunii Europene.
26. Impozitele directe în țările în tranziție la economia de piață.
27. Armonizarea impozitelor indirecte în țările Uniunii Europene.
28. Impozitele indirecte în țările în tranziție la economia de piață.
29. Politica fiscală discreționară în țările aflate în tranziție la economia de piață.
30. Destinația și rolul împrumuturilor de stat pentru țările în tranziție la economia de piață.
31. Particularitățile împrumuturilor de stat în Republica Moldova.
32. Eficiența contractării împrumuturilor de stat în Republica Moldova.

33. Funcționarea pieței asigurărilor în Republica Moldova.
34. Fundamentele pieței asigurărilor în SUA.
35. Fundamentele pieței asigurărilor în Japonia.
36. Piața unică europeană a asigurărilor.
37. Ocrotirea cetățenilor prin intermediul pensiilor în Republica Moldova.
38. Îndemnizațiile, ajutoarele și alte forme de protecție socială în Republica Moldova.
39. Activitatea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.
40. Organizarea sistemului securității sociale în țările cu economie de piață.
41. Sistemul de pensii private – practica Uniunii Europene.
42. Evoluția datoriei publice în Republica Moldova.

### **Evaluarea**

Evaluarea studenților se realizează în corespundere cu Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (Ciclul I) în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți și cu Regulamentul-cadru privind evaluarea cunoștințelor studenților, obținute în procesul de formare și a rezultatelor academice ale studenților în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți.

Evaluarea curentă presupune implicarea studenților în cadrul discuțiilor, dezbaterilor, exercițiilor de reflecție promovate la orele de seminar și testelor în formă scrisă (fiecare student trebuie să acumuleze minim 4 note). Studentul este apreciat cu câte o notă la minimum 4 teme aleatoare din cele 13 teme propuse spre studiere.

La final, studentul va obține media evaluării curente ( $E_c$ ), formată din notele obținute în cadrul unității de curs respective.

În conformitate cu prevederile Regulamentului de organizare a studiilor superioare de licență (Ciclul I) și integrate, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1625 din 12.12.2019<sup>1</sup> studenții, obligatoriu, vor susține o probă de *evaluare periodică* prin care se urmărește estimarea situației intermediare a reușitei studentului. Evaluarea periodică se va promova sub formă de test scris, incluzând diferite categorii de itemi.

Studenții care absentează și cei care obțin o notă mai mică decât 5, vor avea posibilitatea să susțină repetat testul de evaluare periodică.

De asemenea, studenții vor fi evaluați în baza realizării lucrului individual ( $L_i$ ) care este prezentat de către student în ultima săptămână de studii din cadrul semestrului. Însărcinările pentru lucrul individual sunt stipulate în compartimentul *Activități de lucru individual al studentului*.

---

<sup>1</sup> Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (Ciclul I) și integrate, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1625 din 12.12.2019.  
Disponibil: [https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul\\_nr.\\_1625\\_din\\_12.12.2019.pdf](https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr._1625_din_12.12.2019.pdf)

Nota semestrială ( $N_s$ ) se calculează ca medie aritmetică dintre următoarele 2 componente:

- a) media notelor obținute la evaluările curente ( $E_c$ );
- b) nota obținută în cadrul evaluării periodice ( $E_p$ );
- c) nota/media pentru lucrul individual ( $L_i$ ).

$$N_s = \frac{E_c + E_p + L_i}{3}$$

La examinarea finală sunt admiși doar studenții care întrunesc următoarele condiții:

- nota medie a evaluărilor curente  $E_c$  este de cel puțin 5.00;
- nota evaluării periodice  $E_p$  este de cel puțin 5.00;
- media pentru activitatea de lucru individual  $L_i$  este de cel puțin 5.00.

Evaluarea finală se realizează sub formă de examen scris. Nota finală se calculează conform formulei:

$$N_f = N_s \times 0.5 + N_e \times 0.5,$$

unde  $N_f$  – nota finală;  $N_s$  – nota semestrială;  $N_e$  – nota de la examen.

### **Subiectele pentru evaluarea finală**

1. Definiția și evoluția finanțelor publice.
2. Obiectul și metoda de studiu a finanțelor publice.
3. Conceptul despre finanțele publice.
4. Conținutul economic al finanțelor publice.
5. Funcțiile finanțelor publice.
6. Raporturile finanțelor publice cu alte științe.
7. Rolul finanțelor publice în dezvoltarea economiei de piață.
8. Conceptul și funcționarea mecanismului financiar.
9. Pârghiile economico-financiare și rolul lor în funcționarea mecanismului financiar.
10. Sistemul financiar al statului – esența elementelor componente.
11. Sistemul fondurilor de resurse financiare.
12. Finanțele și instituțiile ce reglează activitatea sa.
13. Conceptul de politică financiară și rolul ei în sistemul de gestiune a finanțelor.
14. Conținutul politicii financiare și domeniul de manifestare a acesteia.
15. Politica monetar-creditară – element al politicii financiare.
16. Politica bugetar – fiscală a statului.
17. Noțiunea de proces bugetar.
18. Caracteristica fazelor procesului bugetar în Republica Moldova.
19. Definiția, conținutul și funcțiile bugetului de stat.
20. Principiile bugetare în Republica Moldova.

21. Sistemul bugetar în Republica Moldova.
22. Formarea deficitului bugetar și modalitățile de finanțare a acestuia.
23. Conținutul economic al veniturilor publice.
24. Politica financiară în domeniul veniturilor publice.
25. Conținutul economic al cheltuielilor publice.
26. Criteriile de clasificare a cheltuielilor publice.
27. Factorii care influențează asupra creșterii cheltuielilor publice.
28. Politica financiară în domeniul cheltuielilor publice.
29. Conținutul social-economic al impozitelor și taxelor.
30. Elementele impozitelor.
31. Rolul și funcțiile impozitelor.
32. Principiile moderne ale impunerii.
33. Principiile de clasificare ale impozitelor.
34. Sistemul fiscal al Republicii Moldova.
35. Caracteristica impozitelor directe.
36. Impozitele reale: esența, evoluția, particularitățile actuale.
37. Impozitele personale: esența și evoluția lor.
38. Impozitele indirecte – caracteristica lor.
39. Tipurile de impozite indirecte: taxe de consumație, monopoli fiscale, taxe vamale.
40. Evaziunea fiscală și formele sale.
41. Conținutul economic al creditului public.
42. Rolul și importanța creditului public.
43. Funcțiile creditului public.
44. Criteriile de clasificare a creditului public.
45. Tehnica creditului public.
46. Operațiuni specifice creditului public.
47. Apariția și dezvoltarea relațiilor de asigurare.
48. Definiția și elementele asigurărilor.
49. Trăsăturile și funcțiile asigurării.
50. Criteriile de clasificare a asigurărilor.
51. Influența asigurărilor asupra activității economice.
52. Necesitatea și conținutul economic al asigurărilor sociale.
53. Principiile și rolul asigurărilor sociale.
54. Sursele de formare a fondurilor asigurărilor sociale de stat.
55. Asigurarea medicală a populației și baza legislativă a ei.

56. Datoria publică și indicatorii de evaluare a poverii acesteia.
57. Noțiuni conceptuale cu privire la datoria externă.
58. Indicatorii de evaluare a mărimii datoriei externe.
59. Practica internațională de restructurare a datoriei externe.
60. Strategii de gestiune a datoriei externe.
61. Datoria publică în Republica Moldova.
62. Aspecte teoretice cu privire la finanțele publice locale.
63. Principiile procesului de administrare a finanțelor publice locale.
64. Veniturile și cheltuielile publice locale.
65. Procesul bugetar la nivelul colectivităților locale.
66. Controlul financiar al administrării finanțelor publice locale.

### **Model de test de evaluare periodică**

#### **1. Selectați varianta corectă. (6 puncte)**

*Din categoria pârghiilor economico-financiare utilizate de stat fac parte:*

- 1) subvențiile;
- 2) impozitele pe venitul persoanelor fizice;
- 3) perceperea penalităților de întârziere în cazul nerespectării termenelor de plată;
- 4) împrumuturile de stat;
- 5) creditele bancare;
- 6) pensiile de asigurări sociale;
- 7) pensiile alimentare;
- 8) dividendele;
- 9) emisiunea monetară;
- 10) cheltuielile bugetare pentru învățământ.

*Precizați care dintre combinații este corectă:*

- a) 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9;
- b) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10;
- c) 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10;
- d) 4, 5, 6, 7, 9, 10;
- e) 1, 3, 7, 8, 9, 10.

*Instrumentele politicii monetar-creditare sunt:*

- operațiuni pe piața deschisă cu hârtiile de valoare emise de Guvern;
- prevenirea și combaterea evaziunii și fraudei fiscale;
- rata dobânzii;

- asigurarea stabilității și transparenței politicii fiscale;
- rata rezervelor obligatorii;
- cursul valutar;
- cheltuielile publice;
- resursele financiare publice.

*Responsabilitatea execuției bugetare revine:*

- Parlamentului;
- ministerelor;
- Guvernului;
- Curții de Conturi;
- Ministerului Finanțelor.

*Încheierea execuției bugetare presupune:*

folosirea concomitentă a sistemului de exercitare și de gestiune pentru încheierea execuției bugetare;

încheierea gestionării bugetului cu excedent;

întocmirea la finele anului bugetar a contului de execuție bugetară care reflectă finalitatea executării veniturilor și cheltuielilor bugetare;

încheierea gestionării bugetului numai cu deficit;

*Întocmirea bugetului de stat se face de:*

- Comisia de Buget și Finanțe;
- Comisiile reunite de Buget și Finanțe;
- Guvern;
- Ministerul Finanțelor;
- Ordonatorii principali de credite.

*Determinați instrumentele cu dublă funcțiune:*

- |  |  |
|--|--|
| <input type="checkbox"/> impozitele;     | <input type="checkbox"/> bunurile;       |
| <input type="checkbox"/> averea;         | <input type="checkbox"/> prețurile;      |
| <input type="checkbox"/> taxele;         | <input type="checkbox"/> rata șomajului; |
| <input type="checkbox"/> cursul valutar. |  |

**2. Veniturile cu caracter fiscal reprezintă. (4 puncte)**

**3. În ce constă politica bugetar fiscală a statului. (4 puncte)**

**4. Prezentați 3 asemănări a mecanismelor de funcționare a economiei naționale. (3 puncte)**

**5. Problemă (4 puncte)**

Se cunosc datele cu privire la veniturile și cheltuielile bugetelor publice.

*Date inițiale*

mil. lei

Venituri	Suma	Cheltuieli	Suma
Venituri ale bugetului de stat	260421	Cheltuieli ale bugetului de stat	274905
Venituri ale B.A.S.S.	125815	Cheltuieli ale B.A.S.S.	120805
Venituri ale fondului asigurărilor medicale de sănătate	62000	Cheltuieli ale bugetului asigurărilor medicale de sănătate	61423
Venituri ale fondului asigurărilor pentru șomaj	200000	Cheltuieli ale fondului asigurărilor pentru șomaj	18651
Venituri ale instituțiilor publice autonome	2900	Cheltuieli ale instituțiilor publice autonome	3250
Venituri ale bugetelor locale	120387	Cheltuieli ale bugetelor locale	120387
Transferuri	12350	Credite externe acordate ministerelor	37645
		Cheltuieli de natura datoriei publice	34649
		Transferuri	12350

Determinați veniturile și cheltuielile general consolidate și deficitul bugetului general consolidat.

**6. Stabiliți dacă este adevărată (A) sau falsă (F) afirmația: (5 puncte)**

Finanțele private sunt asociate cu întreprinderile economice.	
Emisiunea monetară fără acoperirea determină creșterea inflației.	
Bugetul de stat reprezintă un plan financiar elaborat, aprobat și executat de Guvern.	
Instrumentele cu dublă funcțiune sunt denumite pârghii economice sau economico-financiare.	
Politica monetar – creditară reprezintă activitatea de influențare a proceselor economice prin oferta de bani pentru realizarea principalelor scopuri macroeconomice.	

**7. Problema 4: (4 puncte)**

Se cunosc următoarele date referitoare la echilibrul bugetului federal al statului „X”.

*Date inițiale*

mil. u.m.

	Indicatori	N - 1	N		Indicatori	N - 1	N
I	Venituri buget federal	1105	1210	II	Venituri bugete landuri	475	595
	Cheltuieli buget federal	840	865		Cheltuieli bugete landuri	450	630
	Soldul bugetului federal se acoperă cu:				Sold bugete landuri		
	- resurse interne (80%)			III	Venituri bugete locale	365	510
	- resurse externe				Cheltuieli bugete locale	415	580
	PIB	4500	6800		Sold bugete locale		

Să se determine:

- mărimea absolută a soldului fiecărei componente a sistemului bugetar;



- ponderea soldului bugetar în total cheltuieli bugetare pe fiecare verigă;
- ponderea deficitului bugetului federal în PIB și structura resurselor de finanțare a deficitului federal.

### Baremul de notare

<b>Puncte</b>	0-1	2-3	4-5	6-9	10-22	23-28	29-34	35-38	37-39	40-41
<b>Nota</b>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

### Model de test de evaluare finală

#### 1. Stabiliți dacă este adevărată (A) sau falsă (F) afirmația: (10 puncte)

Finanțe publice sunt fonduri bănești la dispoziția statului.	
Prelevările cu caracter obligatoriu se prezintă sub forma veniturilor fiscale și nefiscale.	
Cheltuielile publice exprimă totalitatea cheltuielilor care se efectuează la nivelul unui stat.	
Datoria externă este totalitatea sumelor de bani și a altor proprietăți datorate în exterior.	
Taxele generale pe vânzări se aplică numai asupra unor categorii de mărfuri sau servicii.	
Durata asigurării reprezintă în asigurări perioada de timp în care rămân valabile raporturile de asigurare stabilite prin contractul de asigurare.	
Bugetul de stat reprezintă un act juridic care conține volumul veniturilor și cheltuielilor aprobate numai pentru serviciile generale ale statului.	
Asigurarea socială trebuie să conțină toate caracteristicile asigurărilor și în primul rând să funcționeze în regim de autofinanțare.	
Scopul folosirii pârghiilor economico-financiare în țările în curs de dezvoltare nu diferă de scopul urmărit de țările cu economie dezvoltată.	
Politica monetar-creditară reprezintă activitatea de influențare a proceselor economice prin oferta de bani pentru realizarea principalelor scopuri macroeconomice.	

#### 2. Bifați secvențele corecte

*Stabilirea unui venit minim neimpozabil este o condiție cerută de respectarea principiului: (1 punct)*

- randamentul impozitelor;
- echității fiscale;
- certitudinii impunerii;
- comodității percepției impozitelor;
- de politică economică.

*Statul participă în relațiile de creditare în calitate de: (2 puncte)*

- este garant;
- este purtător de dobândă;
- este nerambursabil;
- este contractual;
- este debitor.

*Subiectul impozitului este definit ca fiind: (3 puncte)*

- persoana fizică sau juridică care intră în relație juridică cu bugetul de statului prin organul fiscal;
- persoana fizică sau juridică obligată prin lege să plătească impozit;
- persoana, denumită rezident, care datorează impozit statului de reședință sau altui stat conform reglementărilor referitoare la impozit;
- persoana care efectuează cheltuieli, în prețul plătit fiind inclus și impozitul perceput la

bugetul de stat;

- persoana care obține venitul sau posedă averea care realizează obiectul impozitului;
- persoana care contribuie la formarea resurselor financiare publice.

*În categoria resurselor financiare publice interne se includ:(3 puncte)*

- impozitele;
- taxele;
- salariile personalului angajat la instituțiile publice;
- contribuțiile sociale.

*În țările cu economie de piață, procesul bugetar nu reprezintă: (1 punct)*

- un proces de decizie politică;
- un proces care se referă numai la execuția bugetului de stat;
- un proces care cuprinde elaborarea, aprobarea, executarea și încheierea bugetului de

stat;

- un proces cu caracter ciclic;
- un proces cu un calendar stabilit prin legislația specifică.

*Taxa pe valoare adăugată nu are următoarea caracteristică: (1 punct)*

- este un impozit indirect cu randament fiscal ridicat;
- este o taxă de consumație pe produs;
- este un impozit indirect unic, cu plata fracționată;
- este o taxă de consumație generală pe vânzări.

### 3. Continuați fraza: (12 puncte)

Finanțele publice reprezintă	
Resursele de trezorerie reprezintă	
Subiectul impozitului este	
Asigurările sociale reprezintă	

### 4. Puneți în locul punctelor cuvintele omise: finanțe publice, finanțe private, politica financiară, buget public, politica economică (3 puncte)

1. .... sunt puse pentru realizarea profitului de către întreprinzători.
2. .... reprezintă nucleul de bază al sistemului financiar, îl concretizează cele mai importante relații financiare între stat și persoane fizice sau juridice.
3. .... sunt fonduri bănești la dispoziția statului.

### 5. Pentru fiecare definiție indicați noțiunea respectivă:(4 puncte)

Politica bugetar-fiscală	Procesul care începe cu elaborarea bugetului și se termină cu aprobarea dării de seamă despre executarea lui.
Politica în domeniul cheltuielilor publice	Cuprinde toate veniturile și cheltuielile de natură publică.
Procesul bugetar	Se realizează nemijlocit prin procurarea și utilizarea resurselor.
Bugetul public	Are drept scop stabilirea nivelului acestor cheltuieli.

### 6. Problemă (6 puncte)

Determinați starea bugetului de stat al țării, dacă se știe că:

- cheltuielile de apărare în țară au fost de 380 mil. dolari USD;
- pentru sănătate - 50 mil. dolari USD;
- pentru întreținerea aparatului de stat - 85 mil. dolari USD;
- pentru educație - 45 mil. dolari USD;
- pentru știință - 30 mil. dolari USD;
- pentru plata prestațiilor sociale - 500 mil. dolari USD;
- pentru plata dobânzilor la obligațiuni guvernamentale - 240 mil. dolari USD;
- pentru protecția mediului - 55 mil. dolari USD;
- profitul întreprinderilor de stat a fost de 32 mil. dolari USD;
- taxe de vânzări - 270 mil. dolari USD;
- impozitul pe venitul personal - 490 mil. dolari USD;
- impozitul pe profit - 95 mil. dolari USD;
- accizele - 42 mil. dolari USD;
- taxele vamale - 25 mil. dolari USD;
- contribuțiile la asigurările sociale - 45 mil. de dolari USD.

### 7. Problemă (6 puncte)

Pe baza datelor din tabelul de mai jos referitoare la cheltuielile publice ale Franței să se calculeze:

- 1) cheltuiala publică medie pe locuitor în \$ SUA;
- 2) indicatorul privind corespondența dintre creșterea cheltuielilor publice și creșterea PIB;
- 3) elasticitatea cheltuielilor publice față de PIB.

<b>INDICATORI</b>	<b>T0</b>	<b>T1</b>
Cheltuieli publice totale (mld. euro, prețuri curente)	830,12	896,66
Cursul de schimb (euro/\$ SUA)	0,97	1,07
PIB (mld. euro, prețuri curente)	1239,0	1358,0
Populația (mil. locuitori)	49,10	49,19

### 8. Problemă (6 puncte)

Determinați soldul bugetului municipal, cunoscând următoarele date:

- veniturile bugetare au constituit 70000 u.m.;
- subvenții de la bugetul de nivel superior - 250000 u.m.;
- cheltuieli pentru sănătate - 45000 u.m.;
- cheltuieli pentru întreținerea aparatului municipal - 4000 u.m.;

- cheltuieli pentru instituțiile de învățământ municipale - 30000 u.m.;
- cheltuieli pentru asigurarea protecției sociale a cetățenilor – 10000 u.m.

### Baremul de notare

<b>Puncte</b>	6	11-7	20-12	28-21	29-25	36-30	43-37	50-44	56 - 51	58-57
<b>Nota</b>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

### Resurse informaționale

#### Obligatorii:

1. Legea Republicii Moldova cu privire la finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2014, nr. 223-230 din 08.08.2014.

2. Legea Republicii Moldova privind finanțele publice locale nr. 397 din 16.10.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 1999, nr. 248-253 din 19.12.2003.

3. Legea Republicii Moldova cu privire la asigurări nr. 407-XVI din 21.12.2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2006, nr. 47-49/213 din 06.04.2007.

4. Legea Republicii Moldova privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 08.07.1999. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2000, nr. 1-4 din 06.01.2000.

5. Legea Republicii Moldova cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat nr. 419-XVI din 22 decembrie 2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2006, nr. 32-35 din 09.03. 2006.

6. BOTNARI, N., BAURCIULU, A. *Finanțe*. Ch.: ASEM, 2010, 325 p.

7. BRANAȘCO, N., CAZAC, I., POSTOLACHE, V. *Culegere de probleme și teste la unitățile de curs "Monedă și credit, finanțe publice și finanțele întreprinderii"*: pentru studenții ciclului I – studii superioare de licență (nivelul 6 ISCED): Domeniu general de studiu: 041. Științe economice. Bălți : S. n., 2020 (Tipogr. "Primex Com"). 178 p.

8. SECRIERU, A. *Finanțe publice: Instrumente și mecanisme financiare de intervenție guvernamentală*. Ch.: Epigraf, 2004, 424 p.

9. ULIAN, G., MULIC, A., DRAGOMIR, L. *Gestiunea finanțelor publice: Note de curs*. Ch.: CEP USM, 2018. 260 p.

#### Suplimentare:

1. Legea Republicii Moldova privind implementarea asigurărilor obligatorii de asistență medicală și la constituirea fondurilor de asigurări obligatorii de asistență medicală nr. 264-XV din 26.06.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2003, nr. 134/537 din 01.07.2003.

2. COCIUG, V., POSTOLACHE, V. Sistemul financiar în contextul implementării politicii financiare. În: *Creșterea economică în condițiile globalizării: bunăstare și incluziune socială, Conferința Internațională Științifico - Practică din 10 - 11 octombrie 2019, Chișinău*, Institutul Național de Cercetări Economice, 2019, *Ediția a XIV-a*, Vol. II, p. 94 – 99, (0,44 c.a.), ISBN 978-9975-3305-7-2.

Disponibil:

[http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/899/1/2019\\_Vol.\\_II\\_CRESTEREA\\_ECONOMICA\\_IN\\_CONDITIILE\\_GLOBALIZARII.pdf](http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/899/1/2019_Vol._II_CRESTEREA_ECONOMICA_IN_CONDITIILE_GLOBALIZARII.pdf)

3. GĂNESCU, C., POSTOLACHE, V. The role of the regional financial policy in promoting sustainable development of private public partnership in the Republic of Moldova. În: *Management Strategies*, România, Anul XI, nr. III (41) / 2018, p. 49-58, (0,55 c.a.), ISSN 2392 – 8123.

4. MOȘTEANU, T. *Finanțe publice, Note de curs și aplicații pentru seminar*. ediția a III-a, revizuită, București: Editura Universitară, 2011. 455 p.

5. POPEANGĂ, V. *Finanțe publice, vol. I, II*. Tîrgu Jiu: Ed. Academica Brâncuși, 2005, 225 p.

6. POSEA, Constantin. *Finanțe publice. Fiscalitate*. Sibiu: Ed. Psihomedica, 2007, 184 p.

7. POSTOLACHE, V. The Evaluation Of Effective Use Of Budget Funds. În: *Journal of Financial and Monetary Economics*, Centre of Financial and Monetary Research „Victor Slavescu”, România, vol. 4 (1), p. 83-92, (0,55 c.a.), ISSN 2537-3269

8. POSTOLACHE, V. Rolul universității antreprenoriale în economia bazată pe cunoaștere. În: *Materialele Conferinței științifice internaționale, consacrată celor 75 de ani de la fondarea universității bălțene „Relevanța și calitatea formării universitare: competențe pentru prezent și viitor”*. Conferință științifică internațională din 09.10.2020, Bălți, pp. 55-60 (0,25 c.a.) ISBN 978-9975-50-254-2.

9. POSTOLACHE, V. Rolul instrumentelor de finanțare a afacerii în dezvoltarea sustenabilă. În: *Materialele COLLOQUIA PROFESSORUM Tradiție și inovare în cercetarea științifică* din 11.10.2019, Bălți, Ediția a IX-a, p. 218 – 223, (0,3 c.a.), ISBN 978-9975-50-243-6.

Disponibil: [https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag\\_file/219-224\\_9.pdf](https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/219-224_9.pdf)